

Затверджено
Протоколом Правління
№1 від 18.08.2025

ПОЛІТИКА
щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань У БЛАГОДІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ
“БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
“ЗАПОРУКА”
(Код ЄДРПОУ 35911054)

Розділ 1. Загальні положення

Мета Політики – забезпечення з боку Благодійної організації “Благодійного Фонду “Запорука” (даді - Фонд) усіх можливих заходів зі запобігання СЕНД щодо бенефіціарів, персоналу та інших вразливих груп.

Ця Політика щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань (далі - СЕНД) в Фонді (далі – Політика) базується на Конституції України, законах України, Кримінальному кодексі України, Закону України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Протоколі ООН щодо звинувачень у сексуальній експлуатації та насильстві за участю партнерів-виконавців, Бюлетенях Генерального секретаря ООН «Спеціальні заходи щодо захисту від сексуальної експлуатації і сексуальної наруги» від 09.10.2003, «Боротьба з дискримінацією, домаганнями, включаючи сексуальні домагання, і зловживанням владою» від 10.09.2019, Шести ключових принципах з питань захисту від сексуальної експлуатації та наруги 2019 року Міжвідомчої постійної комісії ООН.

У Політиці використовуються такі визначення ключових понять: Сексуальна наруга – будь-яке фактичне зловживання чи спроба зловживання вразливим становищем, владою чи довірою з метою отримання послуг сексуального характеру, включаючи, але не обмежуючись, вчинення дій чи погроз вчиненням дій сексуального характеру проти статевої недоторканності у нерівних умовах чи в умовах примусу, із застосуванням сили (включно з безконтактною взаємодією та вчиненням діянь сексуальної експлуатації і наруги у кіберпросторі). Будь-які дії сексуального характеру з залученням неповнолітніх є сексуальною наругою.

Сексуальна експлуатація – будь-яке фактичне зловживання чи спроба зловживання вразливим становищем, владою чи довірою з метою отримання вигоди (матеріальної, соціальної чи політичної) шляхом сексуальної експлуатації іншої особи.

Сексуальні домагання - дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування. Обвинувачення в сексуальній експлуатації та нарузі – інформування про вчинення діянь сексуальної експлуатації чи наруги, яке після проведення

відповідної перевірки було визнано таким, що містить достатньо інформації для ініціювання розслідування.

Уповноважені особи – співробітники Фонду, які здійснюють контроль, опрацьовують дані і мають доступ до інформації про будь-які порушення, а також несуть відповідальність за реєстрацію й подальшу обробку Заяв про дотримання стандартів етики та поведінки.

Бенефіціари – фізичні особи, групи чи організації, які отримують відповідну вигоду, прямо чи опосередковано, у рамках реалізації проєктів, програм чи заходів Фонду.

Підозра – причина виникнення тривоги або занепокоєння, що на певному етапі не є підкріпленими доказами і не визнані правдивими. У контексті сексуальної експлуатації, наруги, домагань – підозра та/або чутки, що персонал Фонду причетний (у минулому чи зараз) до завдання шкоди.

Персонал – всі співробітники, залучені до діяльності Фонду (працівники, що працюють на повну та неповну зайнятість).

Інші особи – особи, що залучені до діяльності Фонду учасники заходів, волонтери, консультанти, та інші особи, які виконують відповідні функції від імені Фонду на підставі договору тощо.

Партнер, підрядник – структура, яка підзвітна і несе відповідальність за забезпечення належного використання ресурсів, наданих Фонду, а також за імплементацію та керівництво її програмами та проєктами. Такими партнерами можуть бути (перелік не обмежується вказаними найменуваннями): неприбуткові організації, комерційні структури, фізичні особи-підприємці, консультанти.

Інформована згода – добровільно надана учасником згода на використання інформації у вказаний спосіб. У випадку необхідності отримати інформовану згоду від дитини слід враховувати вікові особливості цієї категорії – необхідно отримати інформовану згоду також від одного з батьків чи опікуна дитини. Особи з інвалідністю можуть потребувати відповідну підтримку в процесі надання такої згоди з огляду на специфіку наявних порушень. В будь-якому випадку, навіть за умови отримання інформованої згоди, її в будь-який час можливо відкликати.

Первинна оцінка – огляд отриманої інформації з метою визначення необхідності ініціювання розслідування (чи достатніми є наведені факти для висунення обвинувачення у вчиненні діянь сексуальної експлуатації, наруги, домагань) або збору додаткової інформації для прийняття відповідного рішення.

Розслідування – аналітичний процес, що передбачає збір інформації для визначення факту порушення відповідної норми чинного законодавства і у

випадку підтвердження порушення – притягнення винних осіб чи організацій до відповідальності.

Порушення – сексуальна наруга, сексуальна експлуатація чи сексуальні домагання.

Повідомлення про обвинувачення – письмове повідомлення, направлене відповідальною структурою визначеній стороні, з вказанням фактів, що є основою для винесення обвинувачення, та проханням до сторони надати свої коментарі. Зазвичай надсилається в процесі розслідування.

Повідомлення про потенційний інцидент, що включає сексуальну експлуатацію, наругу, домагання – надана інформація (заявником чи іншою особою (джерелом) про поведінку, яка може містити ознаки порушення політики протидії СЕНД та положень Кодексу поведінки, але потребує перевірки.

Суб'єкт повідомлення / розслідування – Особа, дії якої є об'єктом розслідування / повідомлення.

Обґрунтоване повідомлення – Під час розслідування було встановлено, що наявні достатні докази для встановлення факту вчинення діянь сексуальної експлуатації, наруги, домагань.

Необґрунтоване повідомлення – Наявних доказів було недостатньо для того, щоб завершити розслідування чи в процесі розслідування дійшли висновку, що доказів недостатньо для того, щоб встановити факт вчинення діянь сексуальної експлуатації, наруги, домагань з низки причин – це не завжди означає, що обвинувачення було визнано неправдивим.

Фонд прагне поважати гідність всього персоналу та бенефіціарів. Робота з вразливими категоріями людей неминуче призводить до порушення балансу влади. Всі форми сексуальної експлуатації, наруги, домагань (далі – СЕНД) є порушенням прав людини і зловживанням владою над людиною, яка перебуває у вразливій ситуації або підлеглому становищі. СЕНД може призвести до тривалих, негативних наслідків для потерпілих. Крім того, прояви СЕНД в Фонді підривають її репутацію і негативно впливають на можливість реалізації цілей та завдань Фонду.

З метою запобігання СЕНД Фонд прийняв основні принципи Міжвідомчої постійної комісії ООН щодо запобігання сексуальному насильству та експлуатації. Ці принципи є невід'ємною частиною кодексу поведінки та цієї Політики і є обов'язковими для виконання:

Сексуальна експлуатація та зловживання зі сторони працівників гуманітарних служб є грубими порушеннями та підставою для припинення трудових відносин.

Сексуальні дії з дітьми (особами, які не досягли 18-річного віку) заборонені незалежно від віку, згоди чи місцевих правил. Помилкове сприйняття віку дитини не є захистом від відповідальності.

Надання грошей, зайнятості, товарів чи послуг за секс, включаючи сексуальну прихильність або інші форми приниження або експлуатації, заборонені. Сюди входить допомога, що надається бенефіціарам.

Забороняються будь-які сексуальні стосунки між особами, що надають гуманітарну допомогу та захист, та особою, яка отримує вигоду від такої гуманітарної допомоги та захисту, що передбачає неналежне використання звання чи посади. Такі відносини підривають довіру та цілісність гуманітарної допомоги.

Якщо гуманітарний працівник проявляє занепокоєння або підозри щодо сексуального зловживання чи експлуатації іншого працівника, незалежно від того, чи працюють вони в тій самій організації чи ні, він повинен повідомити про такі підозри через встановлені механізми звітності Фонду.

Гуманітарні працівники зобов'язані створювати та підтримувати середовище, яке запобігає сексуальній експлуатації та порузі і сприяє виконанню їх кодексу поведінки. Менеджери на всіх рівнях мають особливі обов'язки підтримувати та розробляти системи, що підтримують таке середовище.

З метою сприяння прозорості та заохочення середовища, яке запобігає сексуальній експлуатації, зловживанню та домаганням, керівники та супервізори Фонду, партнерських організацій (субпідрядників) не повинні вступати в сексуальні стосунки з персоналом, який вони супервізують. У разі виникнення таких стосунків Голова Правління Фонду повинен бути повідомлений з метою перепризначити супервізуючу особу.

Розділ 2. Сфера застосування.

Політика є базовим документом, який визначає організаційні принципи та процедури щодо запобігання СЕНД, та реагування на можливі прояви СЕНД стосовно бенефіціарів Фонду, будь-яких представників вразливих груп населення та персоналу Фонду, забезпечуючи підтримку постраждалих.

Весь персонал Фонду, бенефіціари, та інші категорії постраждалих від СЕНД, пов'язані з безпосередньою діяльністю Фонду, мають рівні права на неупереджене розслідування та захист без дискримінації за будь-якою ознакою: віку, статі, національності, раси, сексуальної орієнтації, мови, соціального статусу, майнового стану, релігійних, політичних або інших переконань, стану здоров'я, інвалідності або будь-яких інших ознак.

В рамках Політики Фонд зобов'язується створювати атмосферу абсолютної нетерпимості до проявів СЕНД у своїй діяльності, роблячи акцент на профілактиці, інформуванні та навчанні серед персоналу та бенефіціарів, а також гарантує неупереджене розслідування у разі повідомлення про інцидент та притягнення до відповідальності відповідно до внутрішніх правил Фонду та чинного законодавства, у разі підтвердженого обвинувачення в СЕНД.

Ця політика має обов'язкову чинність для персоналу Фонду у робочий та позаробочий час, в тому числі під час подорожей, вихідних та відпусток.

Політика діє як на території Фонду та і за її межами.

Окрім персоналу, принципи цієї Політики стосуються також будь-яких осіб, залучених до реалізації діяльності Фонду, в тому партнерських громадських організацій, отримувачів допомоги від Фонду, підрядників, консультантів та волонтерів.

За реалізацію Політики несе відповідальність весь персонал Фонду, який ознайомився з положеннями Політики і підписав відповідну згоду. Ознайомлення та згода дотримуватись положень Політики засвідчується підписом форми згоди для кожного співробітника, експерта, консультанта, волонтера Фонду. Підписана згода з боку співробітників зберігається в особовій справі.

Координує та відповідає за реалізацію політики Уповноважена особа, призначена наказом Голови Правління Фонду .

Кінцеву відповідальність за впровадження Політики несе Голова Правління Фонду, зазначений в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань України.

Ця політика набуває чинності після затвердження Загальними зборами учасників Фонду та є невід'ємною частиною Кодексу поведінки та етики Фонду.

Розділ 3. Механізм запобігання СЕНД

Беручи до уваги, що профілактика є необхідною частиною Політики, Фонд відповідально ставиться до відбору персоналу, а також реалізовує заходи з інформування та навчання персоналу, партнерів і бенефіціарів.

Фонд проводить просвітницьку роботу із запобігання і попередження СЕНД з персоналом, бенефіціарами, партнерами, підрядниками Фонду шляхом просвітницьких бесід, поширення інформаційних матеріалів та тематичних тренінгів. В якості тренінгів з протидії СЕНД Фонд може використовувати наявні сертифіковані програми, які пропонуються агенціями ООН та визнаними міжнародними організаціями, з якими Фонд має досвід співпраці.

При прийомі на роботу персонал знайомиться з Політикою і підписує інформовану згоду дотримуватись її положень (додаток 1).

Фонд інформує персонал, партнерів, підрядників Фонду про наявність механізмів подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕНД відповідно до додатка 1.

При роботі з бенефіціарами Фонду інформує їх про існуючі механізми подання повідомлень про можливі інциденти, пов'язані з СЕНД.

При роботі з партнерами, які контактують з бенефіціарами, Фонд також передбачає обов'язкові процедури інформування бенефіціарів про існуючі механізми подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕНД.

При проведенні моніторингових заходів, уповноважені представники оцінюють інформованість бенефіціарів та партнерів щодо неприпустимості СЕНД та наявності механізмів повідомлень.

Розділ 4. Відповідальність в разі порушення положень Політики.

Фонд застосовує санкції внаслідок доведених порушень положень цієї Політики. Такими санкціями є заходи дисциплінарного стягнення, в тому числі припинення трудового договору за істотні порушення, без виплати компенсації, якщо це не суперечить законодавству про працю, а також зобов'язання відшкодувати заподіяну шкоду.

Фонд має право застосовувати договірні санкції, зокрема розірвання договорів з партнерами, та розірвання договорів на надання послуг чи постачання товару з постачальниками. Відповідні положення, які регулюють договірні санкції, вносяться до всіх договорів з постачальниками послуг і товарів.

У разі доведених обвинувачень на адресу учасників Фонду, Загальні збори учасників Фонду розглядають та приймають рішення про виключення таких учасників зі складу Фонду.

При відповіді на запити третіх сторін щодо причин звільнення співробітників чи розірвання стосунків з партнерами та іншими фізичними або юридичними особами, Фонд зобов'язується повідомляти про доведені факти порушень положень Політики.

При наявності обґрунтованої підозри про вчинення кримінального правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості або інших злочинів, відповідно до Кримінального кодексу України, Фонд повідомляє про встановлені факти відповідні правоохоронні органи.

Розділ 5. Процедура повідомлення та розгляду інцидентів та підозр щодо випадків СЕНД

У всіх випадках, пов'язаних із процесами розслідування та притягнення до відповідальності, Фонд, серед інших видів допомоги надає постраждалій особі захист від помсти та ризику знову стати постраждалою. Уповноважена Фондом особа в рамках своїх повноважень надає постраждалій особі необхідну підтримку у формі інформації про доступні ресурси з безпеки, психологічної, юридичної, медичної та іншої необхідної допомоги.

Залежно від серйозності звинувачення можуть знадобитися термінові дії до початку розслідування, наприклад як:

надання невідкладної медичної допомоги;

усунення загрози здоров'ю та безпеці;

відсторонення особи від виконання обов'язків;

обмеження доступу людини до програм для запобігання серйозного інциденту.

Повідомлення про інцидент або підозру СЕНД може подавати персонал, бенефіціари, будь-які інші постраждалі від СЕНД або свідки інциденту. Якщо свідком порушень політики є персонал Фонду, то їх обов'язком є негайно повідомити уповноважених осіб відповідно до додатку 2. Повідомлення з боку представника персоналу Фонду має бути детальним та включати інформацію про факти або підозри щодо випадку СЕНД, інформацію про постраждалу особу, про порушника та свідків.

Для уникнення ситуації конфлікту інтересів, якщо повідомлення стосується уповноваженої особи, Фонд призначає не менше двох уповноважених осіб, які приймають повідомлення.

Фонд створює, підтримує та поширює інформацію про наявність каналів прийому повідомлень: письмова скарга в Фонд, телефонний номер для повідомлень з годинами роботи, окрема електронна адреса.

Уповноважена особа щоденно перевіряє наявність повідомлень та фіксує в окремий журнал всі отримані повідомлення, в тому числі анонімні. Журнал є документом суворої звітності і зберігається в зачиненому безпечному місці Фонду, до якого має доступ лише уповноважена особа, яка відповідає за збереження конфіденційності інформації.

Уповноважена особа здійснює первинну оцінку повідомлення та подає її результати Голові Правління Фонду .

У разі висновку первинної оцінки, що підозра є обґрунтованою, Голова Правління Фонду наказує створити тимчасову комісію у складі не менше трьох осіб з адміністративного розслідування випадку. В склад комісії з розслідування можуть входити Голова Правління Фонду, керівники структурних підрозділів, представники кадрової служби, окремі учасники Фонду а за необхідності також представники донорської організації, незалежні експерти. В комісію не

можуть входити особи, яких стосується повідомлення. Якщо повідомлення стосується уповноваженої особи, вона відстороняється від виконання своїх обов'язків на час розслідування. В рамках розслідування можуть проводитись необхідні для з'ясування обставин опитування осіб, які зробили повідомлення, постраждалих, свідків та суб'єктів розслідування. Розслідування може тривати до трьох місяців.

Залучені до опитування особи підписують інформовану згоду на участь у розслідуванні. Особисті дані осіб, які звертаються з повідомленням і залучаються до розслідування розглядаються як строго конфіденційні. Комісія аналізує отриману під час розслідування інформацію та готує висновки щодо підтвердження або непідтвердження фактів СЕНД. Всі залучені до розгляду повідомлення особи підписують форму про нерозголошення подробиць, які можуть нашкодити постраждалій особі.

Висновки комісії з розслідування розглядаються Головою Правління Фонду, який приймає рішення щодо вжиття необхідних санкцій. Якщо повідомлення стосується члена органу управління Фонду, ця особа відстороняється від розгляду справи та прийняття рішень.

Розділ 6. Реагування на випадки СЕНД

Відповідно до висновків розслідування Голова Правління Фонду приймає рішення з реагування на повідомлення.

Якщо повідомлення не є обґрунтованим та порушення політики не підтверджується, ніякі заходи не вживаються.

Якщо висновки розслідування вказують на докази порушень Політики, або якщо сам суб'єкт розслідування визнає провину, співробітник звільняється.

Якщо висновки стосуються підтверджених випадків СЕНД з учасниками Фонду, Загальні збори учасників розглядають питання про виключення зі складу учасників.

Якщо підтверджені випадки стосуються договорів з партнерами або підрядниками, вони розриваються.

Якщо підтвердженні випадки стосуються донорів, благодійників, меценатів, волонтерів та інших осіб, співпраця з ними припиняється.

Якщо у повідомленні є ознаки кримінального діяння, то інформація про нього скеровується у відповідні правоохоронні органи, незалежно від висновків внутрішнього розслідування, але за умови наявності інформованої згоди від дорослої постраждалої особи.

Якщо повідомлення стосується дитини, негайно протягом доби повідомляється служба у справах дітей та правоохоронні органи, незалежно від результатів внутрішнього розслідування.

Голова Правління

Наталія Онішко

Додаток 1 Механізм подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕНД

Додаток 2 Інформована згода на участь у розслідуванні

Додаток 1

до Політики щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги і домагань

Механізм подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕНД у Благодійній організації “Благодійний фонд “Запорука”

Благодійна організація “Благодійний фонд “Запорука” прагне підтримувати найвищий рівень етичної поведінки та захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань. Весь персонал та інші задіяні особи підпадають під вимоги Політики захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань та Кодексу поведінки (етичного кодексу).

Повідомлення про інцидент або підозру сексуальної експлуатації, наруги та домагань може подавати персонал, бенефіціари або будь-які інші постраждалі від сексуальної експлуатації, наруги та домагань або свідки інциденту. Якщо свідком порушень політики є персонал Фонду, то їх обов’язком є негайно повідомити уповноважених осіб. Повідомлення з боку представника персоналу Фонду має бути детальним та включати інформацію про факти або підозри щодо випадку сексуальної експлуатації, наруги та домагань, інформацію про постраждалу особу, про порушника та свідків.

Якщо у вас виникла підозра щодо представника персоналу чи іншої задіяної особи, повідомте про це невідкладно за вказаними нижче контактами:

skarha@zaporuka.org.ua

Повідомляючи, намагайтесь вказати якомога більше інформації. Зокрема, предмет скарги, дату та час випадку, задіяних осіб; вкажіть, чи підозра стосується чиєїсь безпеки, зокрема неповнолітньої людини, і чи отримав цю скаргу хтось інше. Ім’я та електронна адреса не є обов’язковими. Не вказуйте їх, якщо бажаєте зберегти анонімність. Будь ласка, зверніть увагу, що контактні дані, якими ви ділитесь, значно полегшують подальшу роботу з повідомленнями.

Уповноважена особа 1, відповідальна за реалізацію Політики щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань

Наталія Оніпко, Голова правління, onipko@zaporuka.org.ua, +38 050 3563845

Уповноважена особа 2, відповідальна за реалізацію Політики щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги та домагань

Єлизавета Попкова, менеджерка з розвитку, popkova@zaporuka.org.ua, +38 063 1634080

Додаток 2

до Політики щодо захисту від сексуальної експлуатації, наруги і домагань

ІНФОРМОВАНА ЗГОДАі

учасника розслідування інциденту або підозри сексуальної експлуатації, наруги та домагань у Благодійній організації “Благодійний фонд “Запорука”

Я,

_____,

(прізвище, ім'я, по-батькові)

рік народження _____, мешкаю за адресою:

(повна поштова адреса, телефон)

відповідно до Закону України «Про захист персональних даних», даю згоду на обробку персональних даних відповідно до законодавства України про обробку персональних даних і на можливе опитування на підставі отриманої зрозумілої для мене інформації про розслідування інциденту або підозри сексуальної експлуатації, наруги та домагань у Благодійній організації “Благодійний фонд “Запорука” у якості свідка/постраждалої особи (необхідне підкреслити)

Я підтверджую, що уповноважена особа

(прізвище, ім'я, по-батькові)

пояснила мені інформацію про: мету цього розслідування; його процедуру та наслідки, надала мені достатньо часу для обміркування та усвідомленого прийняття рішення щодо моєї участі у даному розслідуванні.

Мною була отримана інформація про гарантії, в тому числі конфіденційності, а також можливості відкликати цю згоду. У випадку відкликання згоди, воно матиме значення на майбутнє, зворотної сили не матиме, якщо дані вже використані або був обмін інформацією.

Даю дозвіл на обробку, накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поновлення, використання та поширення (розповсюдження, реалізацію, передачу), знеособлення персональних даних, у тому числі конфіденційної інформації про мою адресу, дату та місце народження, інших моїх персональних даних, та будь-яких інших даних, що надаються мною в процесі розслідування. Наведена вище інформація також може надаватись третім

особам, в тому числі, але не виключно органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, організаціям, закладам, що відносяться до державної, або комунальної форми власності безпосередньо задіяним в обробці цих даних, а також в інших випадках прямо передбачених законодавством. Мною особисто прочитано, зміст зрозуміло,

_____.

«_____» _____ 202 року